

SØRBRÅTEN IDRETTSLAG

FREDSMARSJ RUNDMYRA TIL MINNESMERKE I HANSAKOLLEN LØRDAG 6/5-95

Vi i sørbråten I.L. vil og har bestemt en marsj i forbindelse med frigjørings jubileet 8 Mai. Det er da 50 år siden Norge ble et fritt land etter 5 år med okkupasjon. Alle idretts kretser har angasjert seg i dette arbeidet også Oslo Idrettskrets, så vi arrangerer denne marsjen på vegne av OIK. Jeg regner med at andre idrettslag rundt om i Oslo og ellers i landet er med på dette. Grunnen til det er at mange som var med i motstands bevegelsen var aktive idrettsutøvere, Sørbråten I.L. ble som der vet ikke stiftet før etter krigen. Noen av de som har hvert og fortsatt er medlemmer i S.I.L. var med i motstandsbevegelsen. Det er vanskelig å nevne navn for det er meget lett å glemme noen, så jeg nøyer meg med å si at noen av de som ble våre medlemmer etter krigen var en av mange som gjorde at Norge kunne bli et fritt land igjen.

Vi har lagt turen forbi flyvraket. Det var forøvrig et tysk Dornier militær fly som styrtet den 2 juli 1942. Alle ombord ble drept . Olaf Lørenskog var den første som kom til åstedet og kunne bare bekrefte ulykken, han måtte ned til Sandermosen stasjon for å kunne ringe å melde fra.

Turen går videre opp til Minnesmerke i Hansakollen der to ble skutt og drept. De fleste av dere vet vel om minnesmerke, men det er kanskje ikke så mange som vet hvorfor det står der. Jeg skal prøve og gi en forklaring og beskrivelse på det.

Det ble tidlig klart at det var viktig med radio forbindelse med England. Dette for å kunne planlegge aksjoner. Alle typer meldinger var viktige , alt fra værvasling til togavganger , antall båt på havna, militærbevegelse i et område. Til England tikket det inn meldinger fra hele landet, når dette ble satt i system kunne den militære ledelse og regjering som var i England plan legge aksjoner.

Nordmarka og områdene rundt egnet seg godt til både å ta i mot slipp fra England og til å ligge med sendere. Arne Ekrem og August Nerdrum kom tidlig med i motstands bevegelsen og brukt all tid til kamp mot okkupasjons makten.

Arne Ekrem var utdannet radioteknikker, og arbeidet ved et radioverksted. Her brukte han all tiden til å reparere sendere og mottakere som var gått istykker eller som av andre grunner måtte forandres. Han var samtidig med på å ta imot slipp, slik at andre kunne få det utstyret som de trenkte. Det kunne være våpen, mat, klær eller det Ekrem var mest opptatt av, utstyr til nye sendere.

August Nerdrum var politimann i Oslo, noe som kunne være vanskelig. Men han klarte i løpet av krigen og utnytte denne posisjonen til fordel for sitt illegale arbeid. Blandt annet ble det brukt biler fra Oslo politi, som dere må huske var tysk styrt, til å frakte utstyr som var kommet med slipp fra England.

Som sagt var begge med i illegalt arbeid fra starten av, og begge var klar over hvilken fare dette innebar. Men det som var viktigst var tanken på at Norge igjen skulle bli ett fritt land. Mange sendere ble etter hvert oppdaget, peilet av tyskerne og mange ble skutt eller arrestert og toturert. Dette medførte at behovet for nye tellegrafister og hjelpere var stort. Arne Ekrem og August Nerdrum kom i kontakt og fortsatte driften av senderen Corrona etter at denne var avslørt en gang og de som drev den den gang ble skutt eller arestert. Senderen Corrona var i gang fra sommeren 1942. Den var på mangeforskjellige steder i Oslo og i nordmarka før den kom opp til Movatten.

Navnet på senderen var som før nevnt Corrora, og var i drift fra sommeren 1940. Corrora var en SIS sender. SIS stod for Sekret Intelligence Service til vanlig kalt Secret Service, dette var en hemmelig engelsk etterrettnings tjeneste. Det var også to andre typer sendere eller mottaks apparater i England. dette var SOE som stod for Spesial Operastiones Executive en britisk organisasjon opprettet sommeren 1940, og FO som var Forsvarets Overkommando. SIS senderne var de viktigste og hadde stående ordre om og ikke ha kontakt med andre sendere, da dette kunne få meget store konsekvenser dersom de ble oppdaget og manskapet sprakk undet avhør. Tross dette var Corrora i kontakt med en sender med navn Berta på Harestua. I en periode oppererte Nerdrum og Ekrem begge i samarbeid med Einar Hagnes.

Arbeidet med Corrora var og ble vanskelig, tyskerne var stadig på peiling, og Nerdrum og Ekrem hadde sine jobber å passe på. Sendingene fra Corrora foregikk ofte på Lørdager og søndager, og som sagt var tyskerne ute å peilet. Det var nære på mange ganger at de ble oppdaget, men tyskerne fant ikke plassen de sendte fra eller andre omstendigheter gjorde at tyskerne gav opp. Tyskerne viste også at Corrora var en meget viktig sender og gav ikke opp håpet om å finde senderen. Søndag 18 mars 1945 var det nysnø og lett for de 8-10 tyske spesial trenede soldatene ledet av HP:TSCH Fink og følge sporene fra Rundmyrveien og opp til stedet der senseren var.

Arne Ekrem og August Nerdrum sammen med en tredje hjelper Agnes Larsen var de gått opp for å sende meldinger til England. Ekrem sendte som vanlig mens Nerdrum stod vakt. Etter sendingen samlet de tre seg for å ta bilde av senderen og seg selv, man følte at krigen kanskje gikk mot slutten. Med ett ble det på tysk. Agnes Larsen klarte å kaste seg utfor skrenten og få gjemt pistolen, hun kom seg unna skuddveksling, men ble tatt til fange kjørt til Viktoria og torturert meget hardt, men røpet ingen ting av det hun viste. Agnes Larsen ble antaglig reddet av frigjøringen, hun har senere bodd og levd ett tilbaketrukket liv i Bergen.

August Nerdrum ble liggende på avsatsen men var ikke død med en gang, tyskerne klarte ikke å få noen opplysninger ut av han før han døde.

Arne Ekrem ble skutt på myra rett neden for avsatsen og døde momentant.

Tyskerne beordret de to, tømmerkjørere Klaus Indgjerd og Ole Bråten, som lå i Laulundhytta til å kjøre de to døde ned til Mobekken.

Arne Ekrem og August Nerdrum falt i kamp for sitt land og sin tro om igjen ett fritt land, den 8 mai 1945 en snau mnd seiner var det FRED.

Minnesmeke over de to fallende ble reist av Oslo Skogvesen med inisjativ av Josef Monsrud den 8 Mai 1980 på trettifem års dagen for frigjøringa av Norge.

Jan-Edvard Monsrud